

Täysistunto

Tiistai 21.9.2021 klo 14.01—21.27

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 118/2021 vp

Lakialoite LA 28/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 21/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.20 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen lakiesityksessä esitetään tartuntatautilain 58 d §:n muuttamista. Pykälän muuttaminen on kuitenkin ongelmallista, sillä jo nykyisellään tämä pykälä on aiheuttanut paljon ongelmia ja tulkintaepäselvyyksiä aluehallintoviraston ja toimijoiden kesken, ja sen takia kaikkein järkevintä olisi tämän pykälän kumoaminen kokonaan.

Kulttuuri- ja tapahtuma-ala on joutunut kohtuuttomien rajoitusten kohteeksi, ja tähän esitykseen liittynyt kahden metrin turvavälietäisyys on ollut sitä pahentamassa. Turvavälin poistaminen sinällensä tästä lakiesityksestä kuulostaa tietenkin hyvältä asialta, ja se onkin hyvä, ettei ole määritelty tarkkaa turvavälietäisyyttä, mutta tämä jättää hyvin laajan tulkintamahdollisuuden aluehallintovirastoille sen suhteen, miten tätä lakia tulkitaan, mikä on tarvittava turvaväli ja miten sitä toisaalta eri puolilla Suomea sovelletaan.

Kokoomus on jättänyt vastalauseen tästä lakiesityksestä, että järkevämpää olisi kumota tämä 58 d kokonaan. Samaa mieltä oli myös sivistysvaliokunta, joka ehdotti harkittavaksi tämän pykälän kumoamista, ja myös perustuslakivaliokunta näytti sille vihreää valoa, mutta kuitenkin valiokunta ei tähän päätenyt — huolimatta siitä, että meidän laaja-alainen asiantuntijajoukkomme oli myös vahvasti tämän pykälän kumoamisen kannalla.

Haluan nostaa tässä esille vielä sen, että kun asiantuntijalausuntoja pyydettiin alan edustajilta, järjestöiltä, toimijoilta, aluehallintovirastolta ynnä muilta, niin siinä vaiheessa pyydettiin lausuntoa hallituksen esitykseen. Samalla tavalla myös sivistysvaliokunta ja perustuslakivaliokunta on näitä pyytänyt. Eli ei pyydetty kantaa tämän pykälän kumoamiseen, mutta siitä huolimatta lausunnon antajista moni tämän otti esille ja ehdotti sitä itse.

Jätimme tosiaan tästä vastalauseen, ja olemme jo äänestäneet sen osalta, että ehdotimme sen meidän ehdotuksemme ottamista pohjaesitykseksi. Tänäpäin tässä kohtaa teen lausumaehdotukset nyt siihen esitykseen, mitä on käsitelty, ja ne kuuluvat seuraavalla tavalla:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskuntaan viipymättä esityksen tartuntatautilain 58 d §:n kumoamisesta.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskuntaan viipymättä esityksen, jolla varmistetaan tartuntatautilain 58 §:n yhdenmukainen tulkinta elinkeinonharjoittajien, järjestöjen, yhdistysten ja julkisen puolen toimijoiden kohtelusta eri puolilla maata.”

Ja kolmantena: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskuntaan viipymättä esityksen kustannuslaki viidestä tai vastaavasta kustannusten laskentamallista, jonka nojalla elinkeinonharjoittajalla on mahdollisuus saada korvausta tartuntatautilain 58 §:n perusteella päätetyistä rajoitustoimista aiheutuvista taloudellisista menetyksistä.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

18.25 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Laihon tekemiä lausumaehdotuksia ja totean, että oli valtavan suuri pettymys, että sosiaali- ja terveysvaliokunta päätyi siihen, että tuota 58 d §:ää ei kumottu vaan hyväksyttiin se hallituksen esityksessä oleva pykälän muotoilu, joka useiden oikeusoppineiden mukaan on vaarassa johtaa entistä sekavampaan tilanteeseen.

Huomionarvoista oli myöskin se, että sivistysvaliokunta ja perustuslakivaliokunta näyttivät tuon pykälän kumoamiselle vihreää valoa. Oli aluehallintoviranomaisia, useita asiantuntijoita, jotka pitivät perusteltuna, että pykälä kumotaan eikä muokata niin kuin hallituksen esityksessä. Oli todella suuri vaara, että tuo pykälä johtaisi ojasta allikkoon. Oli todella pettymys, että kulttuuri- ja tapahtuma-alaa ei kuultu. Sehän on yksi eniten koronarajoituksista kärsineitä aloja, ja useasti on hallituspuolueista luvattu kuulla tätä alaa, mutta sitten kun on tekojen paikka, niitä tekoja ei tehdä. Useat oikeusoppineet totesivat, että näyttää siltä, että hallitus ei oikein ole ymmärtänyt, mitkä kohdat lainsäädännössä ovat johtaneet tähän hyvin eriarvoiseen kohteluun, joka on tullut inhimillisesti ja taloudellisesti erittäin kalliiksi tapahtuma-alalle.

Sanon, puhemies, vielä sen, että ymmärrämme, että rajoituksia tarvitaan, tapahtuma- ja kulttuuriala ymmärtää, että rajoituksia tarvitaan, mutta niiden pitää olla oikeudenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Kyllä lopuksi sanon, että kuten Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on epäillyt sitä ja arvioinut, onko sosiaali- ja terveysministeriö tässä muuttuneessa tilanteessa riittävästi huomioinut erilaisten rajoitustoimien oikeasuhtaisuutta ja välttämättömyyttä, niin tämä on myöskin perustelu sille, että kannatan noita Laihon esittämiä lausumaesityksiä. Mielestäni ne ovat erittäin perusteltuja. Toivon, että te hallituspuolueiden edustajat — te, ketkä tuolla portailla lupasitte kuulla tapahtuma- ja kulttuurialaa — antaisitte huomiossa äänestyksessä tukenne näille esitetyille lausumille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

18.27 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tämä 58 d § tässä tartuntatautilaissa on herättänyt jonkin verran hämmennystä. Se on hieman jakanut täällä meillä eduskunnassakin porukkaa ja eri valiokuntia, ja voin kyllä ilolla todeta, että sivistysvaliokunta oli tässä täysin yksimielinen. Me todella teimme lausunnon, jossa me yksimielisesti esitimme, että sosiaali- ja terveysvaliokunta nyt vakavasti harkitsisi tämän koko pykälän poistamista.

Mehän emme missään nimessä ajatelleet niin, että se olisi jotenkin turvallisuutta, terveydenvarmuutta heikentävä, koska sinne jäivät ne kaikki muut pykälät, joskin niistäkin tuli asiantuntijapalautteissa sellaista kritiikkiä, että pitäisi nämä 58 §:n kaikki a:t, b:t ja c:t

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

käydä läpi. Sitten tietysti tuli myös sitä toivetta, että koko tartuntatautilaki käytäisiin läpi, ja senkin ymmärrän: tämän kaiken jälkeen se on käytäväkin läpi. Mutta sanoisin näin, että ennen aikoinansa tartuntatautilakia itsekin muuttaneena ministerinä tiedän, että siinä on paljon sellaista, että terveysturvallisuutta pystytään lisäämään, vaikka tämä 58 d § sieltä olisi otettu pois. Sinne jäi aville paljon työkaluja. Ja kun avi itsekin oli sitä mieltä, että tämä aikaansaa vain sekavuutta ja eri alueilla saattaa aikaansaada eritasa-arvoisuutta, niin kyllä tämä olisi ollut hyvä sieltä ottaa pois.

Ihan hyvä, että täällä huomenna äänestetään, tai koska nyt äänestetäänkin, jolloin nähdään sitten se, mitä mieltä tästä asiasta ollaan. Sivistysvaliokunta oli tässä yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

18.29 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Haluaisin tässä vielä kiinnittää huomiota tähän meidän lausumaehdotukseen 1, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskuntaan viipymättä — anteeksi, tarkoitan kakkosta — esityksen, jolla varmistetaan tartuntatautilain 58 §:n yhdenmukainen tulkinta. Nythän näissä eri kirjaimissa, niin kuin täällä edustaja Risikko toi esille, on rajoituksissa epäsuhtaa suhteessa tähän d:hen. Siellä on myöskin erilaista käytäntöä siinä, että kun huomioidaan hallituksen koronastrategia, niin nämä eivät ole sopusoinnussa nykyisen hallituksen koronastrategian kanssa, jossa ei puhuta enää ilmaantuvuudesta, mutta 58 §:ssä puhutaan nimenomaan ilmaantuvuudesta, ja ne eivät ole keskenään synkroniassa. Sen takia olisi tarpeellista, että hallitus tuo 58 §:n kokonaisuudessaan eduskuntaan uudelleen arvioitavaksi ja säädettäväksi.

Toki tämä koko tartuntatautilaki olisi tarpeen päivittää varmasti tulevaisuuden uhkiakin varten sillä tavalla, että vaikka mikä tahansa virus- tai bakteeritauti tulee, niin pystytään sen avulla toimimaan. Mutta nämä kiireellisimmät asiat olisi kyllä siitä välttämätöntä korjata.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

18.31 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Ihan vielä lyhyesti: Tässä samassa kuulemisessahan meille tuli esille se, että ollaan rakentamassa tällaista riskiarviointitaulukkoa, joka on herättänyt tosi paljon hämmennystä ja myöskin pelkoa kulttuuri- ja tapahtumalalla, jota on muutenkin aika kylmällä kädellä nyt koeteltu. Mekin ollaan lausuttu siitä monesti, että pitää olla oikeasuhtaista ja tarkkarajaista eikä vaan roiskia niitä rajoitteita, pitää räätälöidä ja vähän miettiä, minkä tyyppisestä tilaisuudesta on kysymys.

Nyt ollaan rakentamassa tällaista riskiarviointitaulukkoa. No, en ota siihen vielä sellaista lopullista kantaa, mutta se kuulostaa — se, mitä olen saanut siitä tietää — kyllä todella erikoiselta nyt jälleen kerran tähän tilanteeseen. Me saamme kuulla siitä tällä viikolla, kun tätä koronatodistusta aletaan täällä käydä läpi ja pohtia sitä, mikä hyöty sillä on, ja minä näen, että sillä on valtavan hyvä tarkoitus, tällä koronapassilla, tai millä nimellä sitä sitten halutaankin kutsua. Sillä on hyvä tarkoitus, mutta jos siihen tulee sitten sellaisia erikoisia yksityiskohtia, joiden perusteella sitten taas vielä ”till” arvioidaan näitä kaikkia tapahtumia ja jotka ovat hyvin epätasa-arvoisia eri aloja kohtaan ja eri tapahtumia kohtaan, niin sitten tämä taas kyllä menee mönkään.

Mutta toivotaan, että järki voittaa myöskin täällä eduskunnassa näiden suhteen, että nyt aidosti pohditaan niitä aloja. Kulttuurialakin pitää sisällensä hyvin monenlaista toimijuut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2021 vp

ta, ja siitä syystä aina pitäisi suhteuttaa siihen, myöskin alueellinen tautitilanne huomioon ottaen. Katsotaan, mitä saadaan aikaan, ja luotan siihen, että tämä sali kyllä tietää, mitä pitää tehdä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

18.33 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan vielä tässä nyt kiittää sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Paula Risikkoa siitä, että kulttuuri- ja tapahtuma-alan puolta on pidetty, niin kuin sivistysvaliokunnan pitääkin. Mielestäni tuo tehtävä kuuluisi kyllä koko eduskunnalle.

Vahva huoli on tullut erityisesti musiikkialalta, konsertteja järjestäviltä taiteilijoilta, toimijoilta ja yrittäjiltä. Eli tämä arviointitaulukko, johon varmasti hallituspuolueiden edustajat ovat tutustuneet, näyttää ainakin siitä saadun tiedon ja sen, mitä tähän olemme oppositiossa ehtineet paneutua, perusteella asettavan taas yhden toimija-alan hyvin eriarvoiseen tilanteeseen. Näyttää, että siinäkin oltaisiin menossa väärään suuntaan ja vauhdilla.

Vetoankin nyt, että hallituspuolueiden kansanedustajat kautta linjan tuohon tarttuisivat ja voimme yhdessä sivistysvaliokunnan voimin ja koko eduskunnan voimin huolehtia siitä, että koronaan ei kuole kulttuuri eikä niihin vääränsuuntaisiin tekoihin — sanon tässä — joita hallitus on esityksissään tuonut. Eli rajoituksia on tarvittu, mutta mitään tarvetta ei ole ollut ainakaan opposition puolelta siihen, että kulttuuri- ja tapahtuma-alaa kohdellaan eriarvoisesti. Se on ollut todella vahinko. Erityisesti vaikeina aikoina tarvitaan kulttuuria, ja kulttuurin toiminta pitää mahdollistaa.

Mainio puheenvuoro oli sivistysvaliokunnan puheenjohtajalla, ja luotan, että siellä tähän erityisesti paneudutaan.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.